

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkezelvényt nyújthatnak részletként.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér eora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 áruháza részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Az adóreform.

(— y.) Nem lehet érdeméhez mérten elégszer s elég kimerítőleg foglalkozni azzal a nagyszabású beszéddel, amelynek kíséretében Lukács László pénzügyminiszter a jövő évi államköltségvetést a Háznak s az országnak bemutatta.

Ez a kicsi szürke ember, aki maga a lelkiismeret és tudás, ismereteinek tárházából újból is bőven osztotta expozéjában azokat a termékenyítő eszméket, melyek a legnehezebb s legkényesebb téren oly gyökeres átalakulások magvát hordozzák magukban, amelyeket az adók kényszerű sulya által megterhelt közönségnek különösen az a része fogadhat jóleső örömmel, mely eddig legjobban érezte egyfelől a terhet, másfelől annak aránytalan voltát.

Hiszen az valójában kisebb értékű dolog, hogy az államháztartás proponált mérlege mekkora fölösleggel zárul, bár hálásan kell elismerünk, hogy az állami pénzügyek egyensúlyba hozatala óta soha nem volt akkora költségvetési fölösleg, annak dacára, hogy az államelet folyton fokozódó igényei egyre nagyobb mértékben találják meg üdvös kielégítésüket, azt is érdemes felemlíteni, hogy az állami zárszámadások ezúttal is óriási jövedelem-többletet mutatnak be az örvendő országnak, ami ékesen szóló bizonyítéka a költségvetések mindenkor szigorú realitásának.

Nem kételkedünk tehát, hogy a jövő évi zárszámadás is az előirányzott feleslegnél sokkal kedvezőbben fog zárulni.

De bármint legyen, a fődolog — mondhatják — az, hogy az államháztartás igazi alapjait képező adóképesség a kellő arányokban legyen kihasználva s hogy indokolatlan terheik főképp a szegényebb néposztálynak legyen könnyítve.

Ily értelemben is öröndetes perspektívát nyújt a pénzügyminiszter nagy beszéde. Egész őszinteséggel rámutatott arra, hogy egyenes adóinknál a főhiba nem az adókulcs magasságában, hanem az aránytalanságban, egyenlőtlenységben van, amelylyel az adóalap hibás feltárása miatt a terhet egyesekre nehezedik.

Ezt a bajt még fokozza az általános jövedelmi pótdó, amennyiben ott, hol az alapadó kivételénél hiba történt, a jövedelmi pótdó tetemesen növeli az igazságtalan terhet.

Ebben az irányban — kizárva az adóemelést — arra

fog törekedni, hogy az adóalapok helyesen, az igazság-nak megfelelően feltárással, hogy az egyenletes és igazságos adózás eszméjéhez közeledjünk, hogy levegyük a terhet azok vállairól, akiket az igazságtalanul terhel, és átvigyük a terhet oda, ahova azt nemcsak igazságosan átvinnünk kell, hanem ahol azt az illető teherképességénél fogva el is bírja; a reform egyik főirányelve kell hogy legyen az is, hogy a legszegényebb osztályokat, amelyek legnehezebben viselik az adót, lehetőleg felmentsük ez alól, hogy megelőzzük azokat a nagy társadalmi veszedelmeket, azokat a nagy társadalmi betegségeket, amelyek — amint sok államban látjuk — az államnak életerejét támadják meg.

Lukács László adóreformterve a földadókülcset le nem szállítja, mert ezt csakis a teljes kataszteri reambuláció után tartaná lehetségesnek. A földadó tehát változatlan marad, de nem a házadó, mert a házadó adót összhangba akarják hozni a házbéradóval. Az általános jövedelmi pótdó megszűnik, aminek nagyon örülnek úgy a földbirtokosok, kiknek válláról ezzel hat millió forintnyi terhet meg, mint a többi ez adóval megrótt adózók, bár tudják, hogy jön helyébe az össz-jövedelmet, tehát a már egyszer megadóztatottat is sújtó jövedelmi adó.

Mindenesetre öröndetes azonban, hogy a nagy reform minden rázkódtatás, sőt ami fő, minden emelés nélkül megy át a közéletbe, amire alapos garanciát nyújt Lukács László egyénisége s hazafisága.

Másolat. 90948/VI. a. szám. M. kir. belügyminiszter. Körrendelet valamennyi törvényhatóságnak. Tudomást nyervén arról, hogy a tisztán fogászati iparcikkék (műfogak, fogsorok, obturatorok stb.) készítésére jogosult s magukat leggyakrabban „fogtechnikus”-oknak nevező egyének czégtáblaikon, hirdeteikben stb. működési körök megjelölésére különféle önalkotta cziméket használnak, melyek nagy mértékben alkalmasak arra, hogy iparüzési jogosultságuk terjedelme és lényege tekintetében a nagy közönséget megtévedjék: a közegészségügy érdekeinél fogva s annak megakadályozása végett, nehogy a kurzuslásra, vagy jogosulatlan orvosi gyakorlat izására ez által is alkalom nyújtassék, az 1876. évi XIV. t.-cz. 52. §-a alapján ezennel elrendelem, hogy a csakis fogtechnikai készítmények előállítására és eladására joga-

sitott, de foghuzásra, fogtömésre és bármiféle egyéb szájbéli műtétekre nem jogosult s magukat leginkább fogtechnikusoknak nevező egyének hatás- és üzletkörü megjelölésére ezentul minden körülmények között kizárólag csakis a „fogműves” vagy „fogműves (fogtechnikus)” elnevezést használhassák. — Megtiltom egyuttal ezen és minden más elnevezésnek oly rövidített használatát is (pl. Dt. Dentist) mely a közönség megtévedésére alkalmas lehet. Az a „fogműves” (fogtechnikus), aki szabályszerű jogosítvány nélkül fizetésért vagy jutalomért fogorvosi teendőt végez, az 1879. évi XL. t.-cz. 92. §-a alapján a kir. járásbíró által, aki pedig fizetés vagy jutalom nélkül végez fogorvosi teendőt, az 1876. évi XIV. t.-cz. 43. és 7. §-ai alapján a közig. hatóság által büntetettik. Az a „fogműves” (fogtechnikus), aki őt jogosan meg nem illető oly czimet, vagy rangfokozatot használ, amely által a közönség tévútra vezetettik, az 1879. évi XL. t.-cz. 45. §-a értelmében a közig. hatóság által, az a „fogműves” (fogtechnikus) pedig, aki czégén, nyomtatványain vagy hirdeteiben oly jelzőket jelvényeket vagy adatokat használ, melyek a tényleges üzleti viszonyoknak, vagy a valóságnak meg nem felelnek, az 1884. évi XVII. t.-cz. 157. §-a d. pontja alapján az iparhatóság által büntetendő. Az 1879. évi XL. t.-cz. alapján kiszabott pénzbüntetések az 1892. évi XXVII. t.-cz. 3. §-ában, az 1876. XIV. t.-cz. alapján kiszabottak ezen t.-cz. 7. §-ában, végül az 1884. évi XVII. t.-cz. alapján kiszabott pénzbüntetések ezen t.-cz. 165. §-ában megjelölt czelokra fordítandók. Ezen rendeletem folyó évi november hó 1-én lép életbe.

Budapest, 1899. augusztus 24. A miniszter helyett: J a k a b f f y s. k., államtitkár.

Sz. 14879—899. Alsófehér vármegye Alispánjától. Valamennyi járás tkt. főszolgabírájának, mindenik város tkt. polgármesterének és város tkt. rendőrkapitányának.

Midőn a fenti rendeletet tudás és megfelelő közhírré tétel céljából közlöm, egyben felhívom hogy a hatósága területén netán működő fogművészeknek eljárását jövőben a legerélyesebben ellenőrizze, s amennyiben az ezen rendelet bármely pontjába ütközne, ellenük teljes szigorral járjon el.

Nagy-Enyed, 1899. szeptember 24-én. Cs a l l ó J á n o s kir. tanácsos, alispán.

TÁRCZA.

A nagyenyedi kollégiumban.

(Dr. Márki Sándor elnöki megnyitója a kolozsvári tanári kör nagyenyedi gyűlésén.)

Tisztelt Kör!

Tegnapelőtt mult 237 esztendeje, hogy 1662. október 6-án Erdély tudós fejedelme, Apafi Mihály, Bethlen Gábor gyulafehérvári kollégiumát kolozsvári menedékhelyéről Nagy-Enyedre helyezte át. Kocsárdi táborában is vigyázni akart, „hogy Istennek ekléziája és annak virágos kertje, a schola gyamolittatnék, tudván, hogy e nélkül semmi állapotban való boldogság nem lehetne”. Szerette volna, hogy „ne aludnék el a változások között is a scholai tanítás”.

Pedig milyen változások vártak még arra a kollégiumra, mely Enyedre is bujdosása közben került! 1704. márczius 13-án a labancok majdnem betű szerint végrehajtották Rabutin tábornoknak azt a parancsát, hogy a várost a föld színéről eltöröljék. A kollégium épülete s minden kincse, gyűjteménye a lángok martaléka lett ugyan, de „szellemét a tűz nem égeté meg, mert az maga tűz”!

A néphagyomány úgy tudja, hogy a kollégium ifjai a toroczkai Székelykő barlangjaiba vonultak s ott is szent áhitattal hallgatták tanáraik előadásait. Majd pedig hazatérve a füstölgő romok közé, galyakból csináltak kunyhókat maguknak, leveles színt az iskolának; s a tudomány barlangban és leveles színből is tudomány maradt, mivelhogy „e nélkül semmi álla-

potban való boldogság nem lehetne”. Sokáig hirdette ezt Bajcsy András uram kis harangja, melyet minden virágvasárnapján meghuztak emlékezet okáért.

Azonban Bajcsy András kis harangja is elolvadt 1849. január 8-án, mikor a modern labancok újra fölégették a templomot és az egész várost. Ennek a rettenetes esztendőnek elején 800-nál többen hallgatták tudós professzorai magyarázatait; az aradi vértanúk hónapjában ennek csak a század része, nyolcz fű jelent meg s azok is négy üres terembe szóródtak szét. Pedig a nagyenyedi kollégium ennyire tárva-nyitva még sohasem várta a Múzsák fiait. Szobáin nem volt sem ajtó, sem ablak; rajtuk és az osztályon keresztül bátran végig rezeghetett az őszi nap enyelgő sugara, vagy végig fűtülhetett az őszi szél. Utóbb a tél fagyát, a hóvihart is csak holmi deszka- és papirosdarabokkal rekeszthették ki a kormos, rideg falak közül.

A tudományoknak ez a nyolcz kis vértanuja bizony megérdemli, hogy két nappal a nagy vértanúk sírjának, szobrának megkoszoruzása után nekik, vagy talán már csak emléküknék nyujtsuk az első koszorut, midőn vendégek gyanánt jelenünk meg a nagymultu intézet fényes, új palotájában. Azok a kis diákok, kik mint valaha Tinódi Sebestyén deak vagy Petőfi Sándor, körmük alá fujtak, hogy dideregve is tovább irhassanak, kicsiny szíveikben igazán érezhették a tavasz életadó melegét, mert májusban már negyvennyolczad magukkal csügghettek derék tanáraik, Ince Dániel és Vajna Antal beszédes ajkain. Tizennyolcz esztendő múlva megint ezerszáz felé járt a tanulók száma s az Apafi-féle épület helyére diszes új palotát emeltek, a kétszer is

elpusztult nagybecsű gyűjtemények helyébe új, becses gyűjteményeket szereztek.

Annál egyszerűbb eredmény, mert felszázaddal ez előtt a győztes önkényuralom csak elemi iskolának akarta meghagyni azt, amit Bethlen Gábor fejedelem egyetemnek tervezett. De hiszen még ide sem került ez az iskola, örök dicsősége, Apáczai Cseri János már kiadta a nemzeti nevelés jelszavát. Ennek a nevelésnek nem mindig a nyelv, hanem a szellem adta meg nemzeti jellegét; az a szellem, melyet sokáig kevés helyütt türtek az iskola falai közt s mely néhol most is csak kellestlenül látott vendég, nem házigazda. A szellem pedig olyan, mint a Lévi vesszeje, melyre Áron a maga nevé is oda irta. midőn Mózes parancsára tizenkét vesszőt helyezett a gyülekezet sátorában a biznyságtétel elébe, ahol szemben szokott lenni velök. Ott a tizenkét vessző közül csak egy virágozott ki; a nagyenyedi diákoknak azonban mind a két fűzfagerundiuma megfakadt.

A nagyenyedi fűzfának az a meséje, hogy abból a két gerundiumból hajtott ki, melyet humanissime Zetaly József és humanissime Karassiy Áron a miriszlói patak medrébe tűztek le, minekutána agyonverték vele a regényes nevű Börembukk és Trajtzigritzig labanc vezéreket, akik földülték a várost, a kollégiumot, elhajtották a tudós rektor professzort s elrabolták annak a leányát, a szépséges Klárikát.

Ilyen csunka husáng volt a fehérvári kollégium, mikor Apafi fejedelem az enyedi földbe dugta. Kihajtott, gyorsan nőtt, meglombosodott. 1704-ben, 1849-ben hiában vágta ki; földön heverő törzsének oldalából gyö-

A román komité kulissza-titkaiból.

Arról, hogy október 1-én a Rácz János vezetése alatt álló román nemzetiségi korifeusok Nagy-Szebenben titkos konventikulomot tartottak, annak idején írtunk. Az aradi Tribuna Poporului mai száma e titkos konventikulumról nagyon érdekes leleplezéseket közöl. Ezek között a legérdekesebb az, amely megismertette azzal, hogy Rácz elnök és társai minő naiv módon akarják a román nemzetiségi politika kátyuba ragadt szerkerét mozgásba hozni. E leleplezésekből megtudjuk, hogy a jelenlevők egyike azt az indítványt tette, hogy próbából hívjanak össze egy román nemzetiségi értekezletet azért, hogy lássák, vajjon a belügyminiszter megengedi-e egy ilyen értekezlet megtartását vagy nem? Rácz felszólalására ez indítványt, mint nem czélszerűt és mint Mocsonyi ismeretes levelében kifejezett elvekkel ellentétet, elvetették, de viszont elfogadták Rácznak azt az indítványát, hogy Mocsonyit küldöttséggel bírják rá arra, hogy Gáll József főrendiházi tag intervencióját a magyar kormánytól megnyerje azért, hogy az visszavonja azt a belügyminiszteri rendeletet, amely a román nemzeti komitét főszozlattá és a párt működését betiltotta. E határozat után a komité lapjának, a Tribuna-nak szomorú anyagi helyzetével foglalkoztak. Mindenekelőtt konstataáltak, hogy Korójának bukaresti útja óta némi javulás állott be a lap anyagi helyzetében. Ez utazás egyik eredménye volt az is, hogy a lap esetleg bekövetkező szükségleteinek fedezésére egy ezer forintról szóló takarékpénztári könyvecskét bocsáthattak a kiadóhivatal rendelkezésére. A Tribuna jövedelmeinek emelésére a mult évnegyed elején megnyitották a lap utolsó oldalán a Kis hirdetések rovatát is, de mint a konventikulum elé terjesztett jelentésből kitűnik, nem valami fényes sikerrel, mert az eddig hajtott összes jövedelem csak 2 fnt 68 krajczár volt csupán.

A szegedi I. országos mezőgazdasági kiállítás.

— Saját tudósítónktól. —
(Vége.)

A szegedi kiállítás kiváló érdekessége volt a szőlőszeti és kertészeti kiállítás. A nagy magyar Alföldnek, a delibabos rónáknak Szeged az emporiuma és a homoki szőlőkultúra minden varietása fel volt itt található. Nem hiányzott a hegyvidéki szőlőajtvány-kultúra sem, és fényesen demonstrálva lett az a szemlélő előtt, hogy a fioxera-vészszel szemben csak az amerikai szőlő-kultúrával lehet a siker biztos reményével védekezni, és czélzatosság nélkül látható volt a sokak által hirdetni szeretett szénkenegzésnek háttérbe való szorítása a biztos ojtvány-kultúra által. Több tapasztalt szőlő-gazdának eme véleménye általánosan el is ismertetett és azok, kik 4 évvel ezelőtt még szénkenegzők voltak, eme hitökben megrendülve s az ojtvány-kultúrát fogadva el, távoztak el a kiállítástól.

kerek ereszkedtek lefelé, friss hajtások emelkedtek fölfelé. Azután ellenségei hiában reménykedtek, hogy majd csak elpusztul már, mert elvénuult, kikorhadt a belseje; a fűzfának még a kérgében is ott kering az éltető nedv, az ágak, a lombok évről-évre kihajtottak. Végre is belenyugodtak, hogy a fűzfának ilyen csodálatos a természete s hagyják nőni, fejlődni a maga módja szerint. Hála és elismerés illeti érte az evangelium szerint reformált erdélyi egyházi főtanácsot s annak állandó igazgatótanácsát, mely sohasem esett kétségbe, hogy ez a kollegium „lactitius e trunco florebít”. Mostan már az az új föld, melyet tövébe hordtak, az állami tanterv, új erőre kelti; mert Apáczai sem képzelhette nemzetibbnek a nevelést, mint amilyenné azt most maga az állam akarja tenni.

A mult hónapban megnyitott iskolai évvel lépett életbe a középiskolák új tanterve, melynek egyik legfőbb és nyilant, férfiasan bevallott czélja, hogy a nemzeti műveltség eszménye lehető mély gyökeret verjen az ifjú lélekben. Valóban őszinte tisztelettel üdvözölhetjük Wlassics közoktatásügyi minisztert, ki a század utolsó teljes iskolai évét a magyar nemzeti műveltség eszméjének iskolai dogmává emelésével nyitotta meg. Van-e ilyesmire csak halvány utalás is Nagy-Enyed külön tanterveiben, az 1769-iben, az 1819. évi norma discendiben? Ez épen a latint tette a tanítás főtárgyává s „házának a birodalommal való összeköttetései kedvéért” a németet is tanitatta; csak épen a magyarról feledkezett meg. Hiszen még az 1833. évi reform is csak mint szerény ohajtást hangoztatta, hogy „siettetődjek azon ohajtott időpontnak elérése, melyben nálunk is, mint más részben boldogabb nemzeteknél, minden tudomány houi nyelven adassék elő”.

(Vége következik)

A szőlőszeti csoportban sok kiállító szerepelt, kik közül felemlítést érdemelnek különösen az erdőszegei és tarczali m. kir. vinczellér-iskolák kiállítása. Előbbinek pinczegazdasági eszközei, utóbbinak a telep gipszmodellje méltó feltűnést keltenek.

Egyes kiállítók között dr. Lendl Adolf „A szőlőgazdaságra káros állapotok gyűjteménye” keltett szép figyelmet a szakemberek között különösen, továbbá a csálai és barackai állami szőlő-telepek mint a szőlőtelepe a kiállítási pavillon előtt szintén szépen demonstrált az amerikai szőlő-kultúra mellett. Feltűnést keltő találmányt mutatott be dr. Simkó József Bekés-Csabáról.

Egy ojtókés ez, amely a fás-ojtványok gyors előállítását (ojtását) teszi lehetővé. Ha tényleg be fog valni, nagy megeredési %-ra lehet majd a fás-ojtásnál számítani. Emé ojtókés a tavaszon vármegyénkben is alkalmazva lesz több birtokos által a tavaszi fás-ojtás-készítésnél.

A gyárosok közül ott láttuk Schottola Ernőnek igen szép és nagy kiállítását, továbbá Emmerling és Unger által be letek a vihar-ágyuk mutató (jégfelhők elűzésére), melyekkel a két német gyáros — versenyezvén egymással — egész nap olyan ágyuzást vitt végbe, hogy általánosan elterjedt ama hit, hogy Szegedet a jég 100 évig el fogja kerülni. (Őszintén kívánjuk is)

A bor-kiállítás közepesnek volt mondható, a szokott sablonos kiállítási firmakkal.

Az erdélyi borok alig voltak jelen s ha jelen is, oly kis mértékben, hogy fel sem tűntek.

A gyümölcsészeti és kertészeti kiállítás remek volt. Határozottan legyőzte a szőlőszeti csoportot, és aki szép szőlőt (fürtöt) akart látni, vagy egyes különleges fajtát megismerni, annak itt kellett azt keresnie. Kecskemét és Nagy-Körös itt is versenyeztek egymással, de a pálmát az előbbi vitte el, jóllehet Körösnek is remek kiállítása volt. Ha még felemlitem a remek diszkertészeti kiállítást a pavillon előréssében, továbbá a gyümölcs-csomagolási pavilont, ugy őszintén gratulálni lehet a kertészeti kiállítási csoportbizottságnak, amely nemes izléssel és feltűnő, ritka szakértelemmel rendezte kiállítását.

* * *

A kiállítás keretében ott szerepelt meg a gép-kiállítás, házi- és nép-ipar, továbbá a mezőgazdasági ipar-kiállítás.

Mindenik a maga nemében jól sikerült és az érdekes látványokat sokszorozta.

A kiállítás alkalmából tartott még az V. orsz. gazdaságkongresszus, továbbá az I. szőlőszeti kongresszus. Ezeknek lefolyását a napi sajtó annak idején részletesen ismertette, magam csak annyit jegyzek meg, hogy mindkét kongresszuson az agráriusok vittek a főszerepet. Esméjük szép, az tagadhatatlan; de ha a kivitel is oly lassu lesz, miként az egyes szónokok hangja, akkor lassan és későn fogja az agrár-tábor diadalát megülni, amely diadal akkor lesz elismerésre méltó, ha az ország összes gazdaközönségének érdekében fognak munkálkodni is egyuttal.

Szy.

Alsófehér vármegye monográfiája.

(Folytatás.)

Alsófehér vm. szász népe. Irta Weinrich Frigyes. Tizenkét fejezetben szól a négyezernyi szász lakosságról a szokásos etnografiai felosztás szerint. Nem új dolgok azok, melyek itt le vannak írva; hiszen a vármegyei szász nép nem képez külön etnografiai területet, hacsak annyiban nem, hogy a román hatás rajta is nagyon megérzik. A szászok nemcsak első voltak hazánkban a néprajzi adatok gyűjtésében és feldolgozásában; hanem ezzel bennünket legalább fél századdal megelőztek. Ezek az adatok tehát az ő gazdag irodalmukban mind megtalálhatók. Hanem becsesté teszi a kis dolgozatot különösen az, hogy a két ivnyi terjedelmű minden lényegest, még pedig szabatos és vonzó előadásban, összefoglalt. A szokások mindenütt a a szász dialektusban és magyar nyelven közölt mondókákkal együtt vannak közölve; amelyek szépen jellemzik vallásosságukat és festvérius hűségüket egymás iránt. Legérdekesebb és jellemzőbb szokásaik a Bruderschaft és Nachbarschaft intézménye. Mindenütt rend, tisztaság, takarékoság és a czélszerűsége való törekvés. Valóban kár, hogy ez a derék kulturnép, melynek Erdély közep és déli részével együtt Alsófehér vm. városi szervezetét, iparát s egész városi kulturáját köszönheti; s melynek annyi értékes nyoma vagyon szerte az építkezésben és szokásokban: folytonosan csökken s a nagyobb tömegek sulya alatt lépésről-lépésre vouul visszafelé. A dolgozatot négy kép zárja be a szász népviseletről.

Alsófehér vm. román népe. Irta dr. Moldován

Gergely egyetemi tanár. A tudós szerző, ki a román nép történetének, egyházának, etnografiájának már hivatásánál fogva is első rangú ismerője és ismertetője, ebbe a tanulmányába is beleírta bőséges szaktudását és tárgyilagossággal párosult fajszeretetét. Munkájában érdekes olvasmányt szolgáltat mindazoknak, kik az egész román nép etnografiája iránt érdeklődnek; tudós fejtegetései, melyek egy-egy vitás kérdést megvilágosítani igyekeznek, a történetíró széles látó-körét mutatják.

A néprajz nagy anyagát 20 iven írta meg és 17 fő- és 18 alcím alatt csoportosította. Szól a vármegye felosztásáról, a románság számáról, a helynevekről, család- és keresztnevekről, állatnevekről, móczok- és mokányokról, a román jellemről, a román községről, házról és templomról, viseletről, foglalkozásról, a román hitvilágról, népköltészetéről (nem irodalom!), s négy fejezet alatt a társas élet szokásairól. A tanulmányt előszó kezd meg s a használt bőséges források katalogusa zárja be. Mellékletül öt képben van feltüntetve a vármegyei románság típusa és öltözte.

Az érdekes mű részletes ismertetését és bírálatát szakemberek tollára bízván, itt csak futólagos áttekintésre s egy-két önkénytelő felmerülő megjegyzésre szorítkozunk.

A nép földrajzi nomenklaturája ezt a két főcsoportot képezte: havas és ország. Az előbbi az ő igazi hazája, itt felelt és terjed ki minden részletre, amint a helynevek is mutatják, az ő megfigyelő természete; a havas az ő gondolatkörének középpontja; innen veszi a zárkózottság, bizalmatlanság és félenkség jellemvonásait. Az országot (síkságot és a havason kívül eső dombvidéket) a folyók mente szerint osztja fel és határozza meg; a megyét ismeri ugyan, de ez alatt nem annyira területet, mint inkább a megyeházán székelő hatóságot érti.

Szerző közel száz magyar családnevet gyűjtött össze a havasról, melynek viselői ma már nem beszélnek magyarul, sőt románoknak vallják magukat; a Maros-völgy községeiben pedig a családnevek egy negyed része magyar eredetűnek látszik. A havasi családneveket a völgyekkel összevetve a következő eredményekre jut: 1. A havasi családnevek legnagyobb része nem fordul elő a lapályokon. 2. A havasi családnevek sokkal eredetibbek, románosabbak. 3. A havasban előforduló magyar és német családnevek egykori tulajdonosaira biztosan ki lehet mondani, hogy kezdetben nem tartoztak sem felekezeti, sem nemzetiségileg a románsághoz. 4. A lapályi községekben a magyar nevek tulajdonosaira nem lehet egyszerre ráfogni, hogy eredetileg magyarok voltak. Különösen az egyes foglalkozásokra (Kovács, Sütő, Szabó, Asztalos stb.) s tulajdonosokra (Fekete, Fehér, Santa, Nemes stb.) vonatkozó nevek viselői tiszta románok is lehetnek akkor, mikor jobbágy-korukban nevüket a földesurtól vagy gazdatisztjától kapták.

Az állatok neveinél érdekes és tanulságos megfigyelni való, hogy míg a juhok elnevezései s vele az egész havasi juhászat nomenklaturája tisztán román eredetű: addig a szarvasmarhának és lónak tiszta magyar nevek van, világos bizonyítékul arra, hogy ez utóbbiakkal való foglalkozást a sikon való letelepedés és a magyarsággal való érintkezés után tanulta meg.

A hatodik fejezetben nagy apparatussal fejtegeti azt a sokat vitatott kérdést, hogy a móczok, kiknek területéről három község: Kerpenyes, Szohodol és Bucsum, a mi megyénkbe tartozik, honnan vették eredetüket és nevüket. Részletes és a figyelmet lekötő bizonyításának eredménye az, hogy a móczok nem székely eredetűek. A helynevek mind románok; a nagyban üzött faipar műszavai közt egy székely siucs. Annyi igaz, hogy külsőben s öltözetben elütnek a többi románoktól; sok székely családnév és székely kapu is van köztük; megvan náluk a székelyek fiu-leány intézménye; de mindebből csak arra lehet következtetni, hogy történetek közöttük székely-telepedések, melyek azonban csakhamar eloláhosodtak. Egyes használható tulajdonságaik pedig fennmaradtak. Szerző a móczokat a macedoniai móczok törzsétől származtatja. Nem valószínű, szerinte, hogy székely telepesek alig egy század leforgása alatt annyira elfeledjék vallásukat és eredetüket, hogy a legbigottabb disunitások és legféltelenebb magyar-gyűlölők legyenek.

A hetedik fejezetben nemcsak alaposan, hanem lendülettel és a meggyőződés lelkesültségével szól a „román jellemről”. Igazat ad azoknak, kik a multban hibáiról írtak; de ezen hibákat a jobbágy-rendszerből támadt hibáknak tartja és bizonyítja. Ezen nép erkölcsi felelőssége csak felszabadításával kezdődik s igazi tulajdonságai csak azóta válnak ki: összetartó s nyelvéhez és vallásához ragaszkodó, bizalmatlan és tépelődő, érzékeny és boszuálló, istenfélő és vallásos, emberbecsülő, alázatos és vendégszerető.

A román nyelvről szóló fejezetben különösen az ügyes csoportosítások és következtetések kötik le

figyelmünket. 800 olyan szót közöl, melyeket a románok a magyar nyelvből vettek át közhasználatra; különösen olyanok ezek, melyek a civilizáció köztük való terjedésének jelző-oszlopai.

A román község eredetét a Balkánról származtatja le. Itt támadt a vlach (idegen) elnevezés, valószínűleg a görögök révén, kik e néven a latinul, olaszul beszélőket nevezték. Először Bolgárországban alkalmazták a hegyi pásztorokra; innen terjedt el az egész népre. Elszaporodásuk után átkeltek a Dunán s jöttek Magyarország felé. De már a Balkánon találunk földművelőket köztük a 11-ik században intelligens eleme a népnek nem volt, mert az mindig beolvadt az uralkodó fajba; de ő viszont a vele érintkező jobbágy- és pásztolelemet romanizálta. Innen a büszke közmondás: románul nu piere, majd a havasi községet, házat, templomot ismereti, mindig történeti alapon, részletesen.

A hitvilág czime alatt a babonára való nagy hajlandóságot, a nép költői képzeletének szülötteit, a pápa nagy befolyását és hatalmának eszközeit: az ördögüzést, átkot s imádságot írja le. Levegőbeli szellemeik: Jele, Dúsele, Bune, Vítuose, Zine, Siomane, Maestre, Milostive stb. s ezeken kívül is nincs szeri-száma az ördögöknek, a tündéréknek, boszorkányoknak, sárkányoknak, garabonczásoknak, átváltozásoknak, rontásoknak s a nyomukban járó kuruzslásoknak. Kuruzsló-versek, népmesék és népszokások zárják be az érdekes rajzot, melytől alig tud megválni az olvasó.

Mielőtt rövid ismertetésünket befejeznék, néhány megjegyzést kockáztatunk.

Szerző kicsinylőleg szól az antropológiáról, mert tisztá fajok ma már nálunk nincsenek. Nem értjük egy hivatalos etnografusnak ezt az idegenkedését. Hiszen, ha egy népet leírunk, ott legelső sorban annak a testi sajátságai érdemelnek figyelmet; minden egyéb: lakás, öltözet, szokás, pszichológia, csak ez után következnek. Merész következtetéseket pedig minden tulajdonságból, nemcsak az antropológiai méretekből következtethet az, aki... avatatlán.

Nézetünk szerint azon román nyelvű szók gyűjteménye, melyek a helyi magyar beszédben használatosak, nem ide, hanem a magyar népnyelvre tartoznak, amint hogy ott helyt is foglalnak. Igaz, hogy nem akkora számban, mint amennyit itt a szerző felhozott; de bátran merünk hivatkozni Moldován tanár ur tapasztalataira és kéziratára, hogy e szók nem megyékben, vagy legalább nem pusztán megyék magyar községekben gyűjtettek, hanem egész Erdélyből valók, főképpen pedig Torda-Aranyosból és Szolnok-Dobokából. A községi képviselőnek „komité” elnevezését magunk is halottak alsófehérvármegyei paraszt ajkáról.

Egyáltalán ha valami alapos kifogásunk lehet, ez annyi, hogy a szerző az ő nagy olvasottságából és tudásából összehordott mindent, ami az egész román népet jellemezheti. Elméletét és adatait bő történelmi fejtegetésekkel kíséri a Balkántól hegyeinkig, a Thalmudtól a bogomilekig, ami az összehasonlító etnográfia és mithosz szempontjából nagyon érdekes; de szeretünk volna több közvetlen, helyi vonatkozást; vagyis inkább, ha az egész munkát megyei adatokon épül fel. Ezek a megyei adatok néhol úgy megritkulnak, hogy toldalékképpen egy-egy jegyzetbe szorulnak. Maga a szerző is azt mondja az előszóban, hogy röviden az egész románság leírását adja.

A sok ismétlésekből a szerkezet némi lazasága vehető ki; mintha szerkesztés és nyomtatás közben pótlólag egészítette, vagy toldozgatta volna tanulmányai anyagát; vagy a már feldolgozottokról elfeledkezett volna.

A mű kiállítása izléses, nyomása tiszta; mindkettő a Nagyenyedi Könyvnyomda munkáját dicséri.

Bérmálás Maros-Ujvárt.

— Saját tudósítónktól. —

Gróf Majláth Gusztáv Károly, erdélyi róm. kath. püspök, bérmá-körútjában e hó 14-én Maros-Ujvárra érkezett és vasárnap e hó 15-én 160 hívének osztotta ki a bérmálás szentségét.

Gróf Majláth püspök, Aranyos-Torda megyéből jövet, 14-én délután 1/4 órakor érkezett meg saját kocsiján Maros-Ujvárra. A vashid előtt felállított diadalív előtt a politikai hatóság és község nevében Böjthe Kálmán járási főszolgabíró, a szódagyár vállalat nevében Ciccimarra Richárd, a főbányahivatal részéről Domokos József h. bányafőnök fogadták a püspököt. A városban, a járásbíróház épülete előtt felállított diadalkapu előtt a város egész közönsége várta az egyházfőt és a szép, fehér ruhába öltözött leánykák közül a kis Sussnek leányka lépett elő és nyújtotta át egy szép virágcsokrot. A templom ajtajában Magdó János róm. kath. plebános fogadta és adta át püspökének a templom kulcsait. A püspök a templomban

rövid ima után az ajtatos hívőknek idejövetele czélját magyarázta meg.

Vasárnap délelőtt a bérmálás kiosztását végezte, majd lakásán — a róm. kath. paplakban — a tisztelgéseket fogadta. Tisztelegtek a püspök előtt: a környékbeli és helyi róm. kath. papság és hitközség, a főbányahivatal úgy is mint egyházi patronus Domokos József h. bányafőnök vezetésével, a gör. kath. és ev. ref. papság, az izr. hitközség, a politikai hatóság, kir. járásbíró és Maros-Ujvár képviselője, mely együttes küldöttséget Böjthe Kálmán főszolgabíró vezetett. Tisztelegtek még a tanító-testület, a kocsárdi és marosujvári vasuti állomások főnökségei. Tisztelegtek után a püspök tett látogatást a hivatalok főnökei-nél és több honoratiornál, déli 2 órakor pedig lakásán fényes ebédet adott. Másnap a déli vonattal szék-helyére Gyulafehérvárra tért vissza.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Új kanonok a gyulafehérvári káptalanban.** Ó Felsége a király Bárány Lukács szamosujvári örmény szertartású katolikus esperes-plebánost az erdélyi gyulafehérvári székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Seder Piroska okleveles tanítónót az abrudbányai állami elemi népiskolához rendes tanítónóvé kinevezte, és Sepeghy Béla oláhdellői állami elemi iskolai tanítót az abrudbányai állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.

— **Eljegyzés.** Fülöp Sándor Szász-Bonyhárol e hó 8-án jegyezte el Tenkey Rózát Nagy-Enyedről.

— **Házasság.** Baranyai Károly e hó 21-én vezeti oltár és illetőleg anyakönyvvezető elé Kassalik Emiliát Budapesten a kálvintéri ev. ref. templomban. Tartós boldogságot a fiatal párnak.

— **A király és a püspök.** Tordán nagy fényűző ünnepelték meg a király nevenapját. Jelen volt a város lakomáján Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök, aki éppen Tordán időzött. A püspök, mint az „Aranyosvidék”-ben olvassuk, érdekes pohárköszöntőt mondott, amelyben többek között így szólt:

— A véletlen úgy akarta, hogy önök körében önökkel együtt ünnepeljem meg felséges királyunk nevenapját. Az Isten házából ide jöve, önökkel együtt ünnepelnek mint ember, ünnepelnek mint főpap, és ünnepelnek mint magyar ember. Mint ember ünnepel azért, mert ő Felségéhez az én szívemet már gyermekkorom óta a hála erős szálai kapcsolják. Elmondok ez alkalommal egy esetet, melyet talán el sem kellene mondanom. A kiegyezés alkalmával megboldogult édes atyám egy levelet kapott ő Felségétől, melynek kíséretében megküldte ő Felsége a saját beszédét, kitüntetésül azért a hofias szolgálatért, melyet megboldogult édes atyám a kiegyezés körül teljesített. Ha ilyen szolgálatakat ilyen kitüntető módon jutalmaz a király, arra a feleletünk a hála lehet, az én részemről különösen, kihez már gyermekkoromban így szólt ő Felsége: Ebből a fiúból püspököt csinálunk! És én csakugyan püspök lettem.

— **Előkészületek a kötelező koronaérték számítására.** Ismeretes, hogy 1900. évi január 1-ével életbe lép a kötelező koronaérték számítás. Erre való tekintettel most valamennyi minisztérium rendeletet intézett alantás hivatalaihoz, hogy összes számadásaikban és könyveikben a számadás vagy könyvelés tárgyát képező értéket az eddig használt auszriai értékű forint és krajczár helyett korona és fillér megjelölésekkel fejezzék ki. Egyáltalán utasítják a minisztériumok az alantás hivatalokat, hogy a koronaérték számítás életbe lépésétől kezdve szigorúan ügyeljenek arra, hogy minden nyomtatványon és ügyben csakis a korona-érték nyerjen kifejezést.

— **Harcziás bakter.** Kellemes vásárfával kedveskedett a vásár előestvéjén Dobozsi Sándor helybeli éjjeli őr Demeter József rendőrtizedesnek. Bakter uram be volt csipve és elhez mérten duhajkodott, mi-ért is a rendnek öre, rendőri tapintattal és állítólag egy pár üteg kíséretében rendre utasította. A kaptos bakter ezt annyira nem vette jó néven, hogy mikor a rendőr ismételte a hathatós rendreutastást, azt egy fejsze fokával úgy képen teremtette, hogy most a vármegyei közkórházban fekszik nehéz sebében. A bakter, rendőri kihágatás után, egyelőre szabad lábon védekezik, de méltó büntetését remélhetőleg el fogja venni!

— **A máriaczei gyomorceppék** kipróbált, erős és kitűnő hatásuknál fogva gyomörgyengéségnél és

emésztési zavaroknál a nép minden rétegében nagy, sőt növekedő kedveltségnek örvendenek. A máriaczei gyomorceppék, melyek egy jónak bizonyult recept szerint a legjobb anyagokból készülnek, minden gyógyszer-tárban kaphatók. Megrendeléseknél ajánljuk tisztelt olvasóinknak, hogy legyenek figyelemmel a lapunk mai számában foglalt erre vonatkozó hirdetésben látható védjegyre és aláírásra, melyekkel a valódi máriaczei gyomorceppék csomagolása történik.

Közgazdaság.

Mely műtrágyákat szabad együttesen és melyeket csak egyenként kiszórni?

A különböző műtrágya-félék használatánál sok körülményre kell ügyelnünk és tekintetbe vennünk, melyekre most egyenként nem terjeszkedünk ki. A következő sorokban csak arról akarunk egyet-mást elmondani, minő trágya-félék használhatók együttesen és minők külön. Ismeretes, sajnos azonban, még eddig csak kevésbé méltányolt tény, hogy a műtrágya-félék hatása gyengül, esetleg teljesen hatástalanok is maradnak, ha a különféle kereskedelmi trágyafélék helytelen összeállításban vitetnek keresztül. A következőkben csakis a három legfontosabb nitrogént, kálium és foszforsavat pótló műtrágyafélékről kívánunk szólni. Nitrogén-trágyák. A chilisáletrom együttesen szórható ki az istállótrágyával, csontlisztal, gyapjulisztal és compostal, anélkül, hogy nitrogén-vesztésektől kellene tartanunk. A kén-savas ammóniakot és az ammóniak-szuperfoszfátokat égetett mészszel, márgával, hamuval és Thomas-salakkal nem szabad keverni s ezekkel együttesen a talajon kiszórni, mert ez utóbb említett négy anyag az ammóniak elillanását elősegíti. Ammóniak tartalmu trágyafélék használatánál a megelőzőleg említett anyagokat előbb alá kell szántani. A talajban nem kell már annyira tartanunk nitrogén-vesztésektől, mert a talaj megköti ezen elemet. Az olyan trágyafélék, amelyek a nitrogént részben ammóniak, részben szerves vegyületek alakjában tartalmazzák, vagy amelyeknek szerves nitrogénje könnyen alakul át ammóniak-nitrogénné, minők a guano, friss vér, istállótrágya mészszel vagy márgával, fahamuval vagy Thomas-salakkal ne érintkezzenek közvetlenül. A meszet és márgát nem szabad közvetlenül az istállótrágyára szórni, hanem azt előbb alá kell szántani. Az olyan műtrágyák használatánál, melyek a nitrogént csak szerves alakban tartalmazzák, pl. vér, szaru-, csontliszt, normális viszonyok között nem kell nitrogén-vesztésektől tartanunk, mindazonáltal nincsen kizárva annak a lehetősége, hogy legalább is részben csekély nitrogén veszteségek állanak elő. A márga és a Thomas-salak a szaru- és csontliszt, gyapotpor, őrlött olajpogácsa bomlását nem idézi elő. A komposzt-rakást mészszel és márgával szokták behinteni, ezután czélszerű azonban rögtön nedves földdel letakarni, hogy nitrogén veszteségek ne állhassanak elő. Foszforsavtrágyák. Figyelembe jöhetnek a szuperfoszfát-gipsz, mely részben szabad foszforsavat tartalmaz, a szuperfoszfát, melyben a foszforsav legnagyobb része vízben oldható alakban foglaltatik, a präcipitát, csontliszt, Thomas-salak. A szuperfoszfátok és a szuperfoszfát-gipsz foszforsavának hatását hátrányosan befolyásolja a Thomas-salak, a mész, márga és a fahamu azáltal, hogy annak oldhatóságát csökkentik. Ugyanez az eset a präcipitátnál is előfordulhat. Ez okból az őszzel meszezett vagy márgázott szántóföld csak a következő tavasszal trágyázható meg szuperfoszfáttal. Thomas-salakat égetett mészszel együttesen kiszórni, vagy pedig a Thomas-salakat közvetlenül a mész alászántása után felszórni nem tartják helyes eljárásnak s főképen azért nem, mert a talajban levő Thomas-salakra oldó hatást főképen az abban levő szén-oxid gyakorol. Ha azután a talaj meszet tartalmaz, úgy első sorban az veszi a talaj szénsavat igénybe s ekkor nem számíthatunk a foszforsav gyors hatására. Ilyen esetekben legczélszerűbb a meszet alászántani, hogy a talajba részben szénsavval telítődjék s csak azután hozzuk a Thomas-salakat a talajba. Márga és fahamu minden káros következmény nélkül együttesen szórható Thomas-salakkal el. A Thomas-salak bizonyos nitrogén tartalmu műtrágyafélék értékét csökkenti, míg ellenben a többi foszforsav-trágyák ily hátrányos tulajdonságokat nem mutatnak.

Kálisók. Az összes mezőgazdaságban eddig alkalmazott kálisók sem a nitrogén, sem a foszforsav trágyákat nem befolyásolják. A foszforsavas káliumban a foszforsav teljesen olyan magatartást tanusít, mint a szuperfoszfátokban levő. A szénsavas káli-magnesia más trágya-félékre gyakorolt hatását illetőleg a fahamuval hasonlítandó össze. Általánosságban különböző műtrágya-félék használatánál arra mindig figyeljünk, hogy olyanok, melyek egymás hatását csökkentik, együttesen ne alkalmaztassanak.

Piaczi árak

1896. október hó 12-én tartott hetivásárról:

Buza) 80 kilogrammos	8 frt — kr.
) 76 " "	7 " 50 "
Kétszeres) 74 " "	7 " 20 "
) 72 " "	7 " — "
Rozs) 70 " "	6 " 80 "
) 68 " "	6 " 50 "
) 62 " "	6 " — "
Árpa) 60 " "	5 " 50 "
) 45 " "	5 " — "
Zab) 40 " "	5 " — "
Tengeri) 80 " "	5 " — "
) lánsliszt	16 " 20 "
) zsemlye	15 " 80 "
Liszt) fehér közép	15 " 50 "
) barna	12 " 40 "
) rozsliszt	10 " 50 "
) hengerliszt	7 " — "
Rizs		20 " — "
Buzadara		18 " — "
Árpakása		17 " — "
Borsó		14 " — "
Lenese		20 " — "
Bab		6 " — "
Köleskása		16 " — "
Burgonya		2 " 50 "
Széna) kötött	— " — "
) kötetlen	6 " — "
) legjobb	2 " 20 "
Alomszalma) közép	2 " — "
Fa) kemény usztatlan köbméter	3 " 80 "
) puha	3 " 50 "
) kemény métermázsa	1 " 80 "
Faszén) puha	1 " 50 "
Lámpaalaj kilogramm		— " 40 "
Kőolaj galicziai		— " 20 "
Stearin gyertya		— " 72 "
Gyertya öntött faggyu kilogramm		— " 36 "
) huzott	— " 56 "
Szappan		— " 30 "
Marhahús		— " 44 "
Zsír) szinzsír	90 " — "
) disznózsír	85 " — "
Köménymag		65 " — "
Só kő métermázsa		8 " — "
Czukur		48 " — "
Közönséges bor nagyban		36 " — "
) kicsinyben	40 " — "
Szesz nagyban		50 " — "
) kicsinyben	56 " — "

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

„Henneberg-selyem”

45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárainból rendeltek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, **mintákat pedig posta fordultával küldenek: HENNEBERG G. selyemgyáral** (es. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** — Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 1

2407. számhoz.
tkvi 1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak Pinka Juon a Szamoil-lé végrehajtást szenvedő elleni 141 frt 2 kr s jár. iránti végrehajtásos ügyében a nagysergedi 84. számú tjkvben foglalt A + 2. r. 612/74. hr. sz. ingatlanra 5 frt; a 3. r. 1075/1. hr. sz. 18 frt; a 4. r. 1126. hr. sz. 281 frt; az 5. r. 1366/1. hr. sz. 63 frt; a 6. r. 1682/1. hr. sz. 73 frt; a 7. r. 1876, 1877/2. hr. sz. 60 frt; a 8. r. 1925. hr. sz. 28 frt; a 9. r. 1949. hr. sz. 11 frt; a 10. r. 3197. hr. sz. 26 frt; a 11. r. 4224/1. hr. sz. 19 frt; a 12. r. 4991/1. hr. sz. 22 frt; a 12. r. 5067 hr. számú ingatlanra 15 frt megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1899 évi november hó 10-én d. e. 10 órakor Nagy-Cserged községi háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozik kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg telekkönyvi kiadóhivatala.

Balázsfalván, 1899. évi augusztus hó 8-án.

1958 1—1

Haubensild Károly,
telekkönyvi kiadó.Szám 561.
1899.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a marosújvári kir. járásbírósg 1898. évi V. 404/2. számú végzése következtében Hillinger Adolf javára hari Szalai Pál ellen 125 frt 93 kr s jár. erejéig 1899. évi aug. hó

29-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 420 frta becsült következő ingóságok, u. m. 1 asztal buza nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek a marosújvári kir. járásbírósg 1898. évi V. 404/3 számú végzése folytán 125 frt 93 kr tökéletesítés, ennek 1896. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 31 frt 18 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Hari községi háznál végrehajtást szenvedő tanyáján leendő eszközölésére 1899. évi október hó 26. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek. Kelt Maros-Ujvárt, 1899. évi október hó 10. napján.

1956 1—1

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

Mária-czelli gyomorcsseppek

Pigymél a védjegyre.

Egyszerűen hatnak, gyomorhajónál nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság, savanyu felbőfős, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörccs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, amennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorroidáknál.

Említett bajoknál a **Mária-czelli gyomorcsseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, amit száz, meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr, nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszerháza
Budapest, Király-utca 12. sz.

Védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”. 1904 4—24.

2303. szám.

1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. bíróságnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Pakurár Lina Biris Todorné, Pakurár Mária, Anna és Szimion végrehajtást szenvedők ellen 149

frt 84 kr s jár. iránti végrehajtásos ügyében a nagysergedi 168. számú tjkvben foglalt A + 1. r. sz. 263, 264. hr. sz. ingatlanára 160 frt; 2. r. 378a, 39. hr. sz. 36 frt; a 3. r. 520/10. hrsz. 34 frt; a 4. r. 882 hr. sz. 38 frt; az 5. r. 1064/1 hr. sz. 10 frt; a 6. r. 1402. hr. sz. 51 frt; a 7. r. 1410. hr. sz. 73 frt; a 8. r. 1683 hr. sz. 50 frt; a 10. r. 2001. hr. sz. 14 frt; a 11. r. 2099. hr. sz. 61 frt; a 12. r. 2158. hr. sz. 39 frt; a 13. r. 2310. hr. sz. 32 frt; a 14. r. 3043. hr. sz. 162 frt; a 15. r. 3690.68. hr. sz. 22 frt; a 16. r. 5134. hr. sz. 165 frt és a 17. r. 5271 hr. számú ingatlanra 30 frt megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1899. évi november hó 6-án d. e. 10 órakor Nagy-Cserged községi háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozik kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróságnak telekkönyvi kiadóhivatala.

Balázsfalván, 1899. évi augusztus hó 8-án.

1959 1—2

Haubensild Károly,
telekkönyvi kiadó.

Bor-eladás.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-főiskola mriszlói szőlőjében f. hó 25-én és következő napjain leszítetelendő mintegy 60—70 hektoliternyi Rizling, Som, Muskotály, Tramini és vegyes faju bortermés nyilvános szóbeli árverés útján el fog adatni.

Az árverés a szüret második napján október 26-án d. e. 10 órakor fog megtartatni Nagy-Enyeden a főiskola jószágigazgatósági irodájában, hol a részletes feltételek korábban is megtekinthetők.

Kikiáltási ár hektoliterenként 30 frt.

Bánatpénz 200 frt.

Nagy-Enyed, 1899. október 10.

A Bethlen-főiskola jog- és jószágigazgatósága.

1955 2—3

Könyvnyomda.

Telefon sz. 5. 6.

Könyvkötészet.

A Nagyenyedi

Könyvnyomda és Papíráruhágyár

Részvénytársaság

könyvnyomdájá rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni ugy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállításai tekintetében

A főtérén levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerkek**, papír, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők, vonalzó, **rajzeszközök**, festékek, esetek, rajztáblák, rajztömbök, törölógummik, szivacsok, **könyvtáskák** stb. stb. kicsinyben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő **könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra** elfogadotnak s pontosan teljesítetnek

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s azokat gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához

Nyomatványraktár.

Iroda: Főter 38.

Írószer-kereskedés.